

TOMA CIORBĂ – OM CELEBRU
ȘI MEDIC UMANIST ILUSTRU DIN BASARABIA

Victor DEATIȘEN, Vasile ARAPU, Ludmila SIMONOV,
IMSP SCBI Toma Ciorbă

Anii se perindă, trec decenii, însă paginile istoriei păstrează cu sfințenie numele oamenilor remarcabili care, prin munca lor plină de abnegație, au contribuit la procesul de dezvoltare și perfecționare a sistemului de ocrotire a sănătății populației. Printre oamenii celebri ai acestui pământ, numele medicului umanist Toma Ciorbă ocupă, după merit, un loc de onoare. El și-a consacrat întreaga viață, cunoștințele și experiența acumulate pentru îmbunătățirea asistenței medicale și sociale acordate omului suferind.

Născut la 15 ianuarie 1864 la Chișinău, în familia Alexandrei și a lui Lublian Feodosie Ciorbă, Toma a avut o copilărie grea. Lipsit de posibilități materiale, dar dornic de a învăța, abia la vârsta de 11 ani, susținut financiar de Sidor Rocovschi, o rudă îndepărtată, a devenit elev al liceului nr. 1 de băieți din Chișinău, aceasta fiind considerată cea mai bună instituție de învățământ de pe atunci din Basarabia. După absolvirea liceului, și-a continuat studiile la Facultatea de Medicină a Universității Sfântul Vladimir din orașul Kiev, fiind bursier al zemstvei guberniale din Basarabia. Absolvind facultatea în anul 1893, a fost angajat în calitate de medic-sanitar al orașului Chișinău. Într-o perioadă relativ scurtă de timp, datorită energiei și insistenței permanente a tânărului doctor Ciorbă, a fost obținută permisiunea pentru construirea Spitalului de Boli Infecțioase. Necesitatea deschiderii acestui spital era determinată de starea sanitară nefavorabilă a orașului, unde în cartierele populate de oamenii săraci băntuiau bolile infecțioase și afecțiunile sociale.

Depășind barierele birocratice ale administrației de pe atunci, Toma Ciorbă a proiectat și a organizat construirea Spitalului de Boli Infecțioase, care și-a început activitatea în anul 1896, fiind unul dintre cele mai performante spitale din regiunea sud-vestică a imperiului rus.

Cinci construcții separate, situate la o distanță anumită una de alta, morga și alte clădiri auxiliare, făcute frumos din piatră și acoperite cu țiglă roșie, dădeau spitalului un aspect încântător pe fondul verdeții.

Toma Ciorbă devine medic-șef al spitalului, medic curant, bacteriolog prosector, econom, pedagog pentru tinerii lucrători medicali, tată bun pentru toți bolnavii. Pe atunci doctorul Ciorbă era deja un om

renumit, cunoscut de toți – de la mic și până la mare. În sfârșit, a devenit realitate visul lui despre aceea că „*combaterea eficientă a epidemiilor va fi posibilă numai atunci când va fi unită acțiunea a două organizații diferite – curativă și sanitară [...]*”.

În fruntea acestui spital doctorul Ciorbă s-a aflat mai bine de 30 de ani, pe parcursul cărora s-a manifestat nu numai ca medic talentat și organizator iscusit, ci și ca un om minunat. Înzestrat de la natură cu înțelepciune, era sincer, aprecia corectitudinea în relațiile de serviciu și nu tolera intrigile în colectiv.

Toma Ciorbă se comporta respectuos cu colegii din spital, activitatea profesională era bazată pe înțelegere reciprocă și prietenie. Între ei nu erau conflicte, colectivul medical al spitalului era o familie cimentată prin respectul reciproc, încredere, stimă față de bolnavi și dragoste de muncă.

În Chișinău activau mulți medici privați cu o bogată experiență de lucru, care îl stimau și îl apreciau mult pe doctorul Ciorbă, despre care se vorbea că însăși prezența sa la patul bolnavului îl vindecau jumătate.

Doctorul Ciorbă era un diagnostician de performanță, deseori invitat pentru consult atât de colegii din spitalul gubernial de zemstvă, cât și de medicii instituțiilor medicale private. El „cunoștea” boala din primele clipe de contact cu pacientul, reieșind din exteriorul bolnavului, respirația acestuia și din alte semne cunoscute numai lui, fără investigații de laborator. Astfel, mii de bolnavi erau puși pe picioare, fără medicamente deosebite, inclusiv antibiotice.

Doctorul Ciorbă a fost un bun exemplu de medic umanist, care și-a consacrat cunoștințele, energia și propria sănătate oamenilor suferinzi, fără a-i diferenția după proveniența socială sau naționalitate. În acest context, ca excepție, oamenii săraci erau privilegiați și ajutați cu bani pentru a procura medicamente, le trimitea lemne de foc, ameliorând viața lor. Astfel, activând în cadrul spitalului, el și-a cucerit numele de „*medic fără bani*”, deoarece în viziunea sa omul bolnav era apreciat drept pacient, și nu ca o sursă de venit.

Autoritatea ilustrului medic clinician a fost cucerită datorită cunoștințelor profunde, experienței de muncă, acestea fiind înalt apreciate atât de colegii din spital, cât și de cei din întreaga Basarabie. A fost bine

cunoscut de către colegii din orașul Sankt Petersburg, care i-au trimis de repetate ori invitație de angajare la lucru, însă doctorul Ciorbă n-a dorit să-și părăsească meleagul natal.

Toma Ciorbă acorda o deosebită atenție activității de instruire a resurselor medicale din spital, în baza căruia se efectua perfecționarea medicilor și asistentelor medicale. El a fost inițiatorul înființării în Basarabia a primei Societăți a Asistentelor de Caritate ale Crucii Roșii. Ținea, de asemenea, cursuri la Școala de Felceri și Moașe de patru ani pe lângă Spitalul Gubernial de Zemstvă.

Meritul lui Toma Ciorbă constă și în faptul implementării vaccinului antivariolic, produs autohton de o calitate înaltă, care era solicitat și de alte zemstve guberniale din sudul Rusiei. La insistența sa a fost implementată vaccinarea antivariolică obligatorie a populației din Basarabia. El a fost pionerul utilizării seroterapiei bolnavilor de difterie în Basarabia, fapt care a contribuit la reducerea considerabilă a mortalității prin această maladie.

Om și medic minunat, Toma Ciorbă avea o popularitate deosebită în rândurile populației. Era înzestrat cu un nivel înalt de cultură, permanent rezerva timp pentru a frecventa teatrul, concertele simfonice și de muzică populară. Doctorul Ciorbă era prezent la toate conferințele și consiliile medicale. El lipsea motivat numai în cazul în care era singur bolnav sau se afla la patul bolnavului.

În ultimii ani de viață a lui Toma Ciorbă, când boala progresează, colegii, prietenii apropiați și admiratorii îl vizitau permanent la domiciliu. Medicii din oraș au organizat servicii permanente în casa lui Ciorbă.

După o maladie grea, ilustrul medic umanist Toma Ciorbă s-a stins din viață la 30 decembrie anul 1936, la vârsta de 72 de ani. Moartea lui a fost una dintre cele mai mari pierderi pentru locuitorii Chișinăului și nu numai. Mii de locuitori ai orașului l-au petrecut pe ultimul drum și au depus pe mormânt o mulțime de cununi invizibile, întrețesute din recunoștință, dragoste, respect și sinceră mâhnire. Mulți plângeau și repetau cuvintele: „*Tatăl nostru, unde te duci? Ne-ai lăsat orfani! Cine ne va mângâia și ne va ajuta?*”.

Toma Ciorbă a fost înmormântat la 2 ianuarie 1937, la cimitirul Central din Chișinău.

Amintirea despre celebrul om și ilustrul medic se va păstra veșnic, fiindcă faptele bune nu se uită nicicând. În semn de recunoștință a chișinăuienilor față de Toma Ciorbă, în memoria lui este numită o stradă în vecinătatea Spitalului Clinic de Boli Infecțioase în care a activat și care astăzi îi poartă cu mândrie numele.

În fața spitalului a fost instalată o placă comemorativă cu inscripția: „*Aici a trăit și a activat în anii 1894-1935 medicul umanist Toma Ciorbă – pioner al vaccinării obligatorii antivariolice, al seroterapiei difteriei și fondator al primului spital de boli infecțioase din Basarabia, care a fost inaugurat în anul 1896*”.